

רעיונות מקוריים לדרשות שבועיות לשלוחים

יצא לאור בתאריך:
יום ו – י"ט אדר תשע"ז
פרשת ויקהל - פקודי

כותרת

איזה ים אתה?

פרוייקט בחסות "משרד השלוחים"

הדברים על אחריות הכותב בלבד

פרשת ויקהל - פקודי

איזה ים אתה?

ים המלח הוא אחד ממוקדי התיירות החשובים בישראל. למעלה מחמישים אחוזים מהתיירים שמגיעים לישראל מבקרים בים המלח. אלא שדא עקא, בשנים האחרונות מצבו של ים המלח – ים המוות' בשמו האנגלי – מדאיג ביותר.

משנות השישים של המאה הקודמת ועד לימינו, הצטמק ים המלח בשליש. בכל שנה מפלס המים בו הולך ויורד, ובשנים האחרונות מדובר בנסיגה של יותר ממטר בכל שנה.

לדוגמה, אם בשנת 1976 מפלס הים היה מינוס 398, הרי שהיום הוא הגיע ל-430 מטרים מתחת לפני הים. והמצב הולך ומחמיר משנה לשנה.

. עקב התייבשות חלק מקרקעית הים, נפערים בה Sinkholes בנוסף לכך ישנה הבעיה של הבולענים, בולענים עמוקים. כל מה שעמד על קרקע הבולען – נפל לתוכו. פני השטח נראים כמו אחרי רעידת אדמה.

מהי הסיבה למצב הזה? חלק גדול מהמים שזורמים לים המלח מגיעים מירדן ומסוריה. בשנים האחרונות המדינות הללו בנו סכרים חדשים, המפנים את המים למקומות אחרים. ים המלח נותר ללא מים.

למען ההגינות יש לציין שישראל הייתה הראשונה שבנתה סכר והפנתה את המים שהיו אמורים להגיע לים המלח – למקומות אחרים. מומחים טוענים שאם לא יהיה שינוי דרסטי, הרי שבעוד עשרים או שלושים שנה ייתכן ונצטרך לחפש את ים המלח...

תכניות רבות להציל את המצב ישנן, בהן בניית 'תעלת ימים' שתפנה את מי הים התיכון או מי ים סוף לים המלח, אך בינתיים הכול על הנייר. וכידוע, כולם מאמינים בכלל 'שב ואל תעשה עדיף'.

מדוע ים המלח חשוב כל כך? ראשית, מפני שהוא מביא רפואה, או לפחות הקלה, לאנשים רבים שסובלים ממחלות שונות.

בנוסף לכך, ים המלח הוא חלק מההיסטוריה והגיאוגרפיה של התורה. כמה מסיפורי התורה התרחשו באזור הזה. בספר בראשית מסופר על מלחמה בין ארבעה מלכים לחמישה מלכים באזור ימים המלח – "כל אלה חברו אל עמק השידים הוא ים המלח" (לך, יד, ג). במהלך המלחמה נפל בשבי לוט, אחיינו של אברהם אבינו, שיצא לרדוף אחרי השובים ולהשיב את לוט הביתה.

שנים רבות לאחר מכן, דוד בן ישי, שלימים היה מלך ישראל, ברח לשם מפני שאול המלך – "ויעל דוד משם וישב במצודות עין גדי" (שמואל א, כג, כט).

שם גם התרחשה התקרית של המערה; שאול נכנס למערה כדי לסוך את רגליו, ובאותה מערה התחבאו דוד ואנשיו. ואז, בחסות החשכה, דוד גזר את פינת הגלימה העליונה של שאול מבלי ששאול ירגיש. אחר-כך דוד רץ אחריה כדי להוכיח לו שאין לו כל כוונה לפגוע בו. באותו אזור עלה אליהו השמימה, ועוד.

'ים כינרת'. עוד אגם חשוב וידוע בישראל, הכינרת, וגם הוא גורם לישראל דאגה רבה.

בנוסף לכך שהרבי אמר שהכינרת היא רפואה לצרעת (מעמד חלוקת דולרים לצדקה – כ"ז סיון תנש"א), הכינרת היא מאגר מים מתוקים, ומספקת 25% ממימי ישראל; רבע מעם ישראל שותה את מימיה. גם שם ישנה אותה בעיה – מפלס הכינרת יורד בשנים האחרונות ומתקרב לקו האדום, ואז תיאסר שאיבת מים מהכינרת.

בנוסף לכך, הכינרת גורמת לקצת מחלוקות דתיות. יש רבנים שסבורים שבחג הפסח אסור לשתות מים מהכינרת, מאחר ודייגים באגם משליכים מזון חמץ לדגים. מטיילים רבים – לא דתיים – ששוהים שם בחג, מחדירים אף הם חמץ למים, ומאחר ובפסח חמץ אסור ב'משהו' – זה האיסור היחיד בתורה שאפילו קמצוץ ממנו שהתערב במאכל הופך את כולו לחמץ – לכן הם מחמירים על עצמם שלא להשתמש במים שזורמים מהכינרת בכל ימי הפסח. במקום זאת, הם מכינים לפני החג חבית גדולה של מים, וממנה משתמשים בכל החג (לפי ההלכה מותר לשתות את מי הכינרת, ואין חוששים לחמץ מכמה סיבות, אך יש כאלו שמחמירים על עצמם).

בשנים האחרונות ביקשו נציגים דתיים מעיריית ירושלים לנתק את כל העיר מאספקת מי הכינרת בפסח, כדי שהמחמירים לא יצטרכו לאגור מים לפני החג, וכדי להציל ממכשול את שאר יהודי העיר. אט-אט הנוהג התרחב, עד שכיום רוב המדינה מנותקת בפסח מהכינרת (המים מגיעים ממקורות אחרים).

כמובן שיש כאלו שלא אוהבים את המנהג, ויש עוד סיבה על מה לריב בישראל...

ים הכינרת וים המלח מקבלים את מימיהם מאותו מקור, ובכל זאת יש ביניהם הבדלים גדולים ומשמעותיים:

הכינרת – אגם מים מתוקים וחיים בו דגים. ירק רב מקשט את גדותיו ועצים פורסים ענפיהם מעליו ושולחים שורשיהם לינוק מימיו. אנשים בנו את בתיהם סמוך לחופיו, וציפורים בנו את קיניהן בן ענפי עצי. והכל שמחים על שזכו לשבת במקום הזה. הירדן הוא שמזרים אליו מים חיים.

אך הירדן ממשיך לזרום דרומה ונשפך לתוך ים אחר, ים המלח, שם אין זכר לדגים, ציפורים אינן מצייצות וצחוק ילדים אינו נשמע. הירק אינו מקשט את חופיו, וחיה ועוף אינם שותים את מימיו. נשאלת השאלה, מה גורם להבדל הגדול בין שני הימים האלו, שאינם רחוקים זה מזה? האשמה איננה בירדן, שכן הוא מזרים את מימיו לשני האגמים.

ההבדל: הכינרת מקבלת את מימי הירדן, אך לא שומרת אותם לעצמה. היא לא רק מקבלת, אלא גם נותנת. תמורת כל טיפה הזורמת לתוכה, היא מזרימה טיפה אחרת. אך ים המלח אינו מחזיר, הוא אינו מוציא אף טיפת מים אחת. הכינרת מקבל וגם מחזיר, ולכן הוא ים החיים. ים המלח מכניס ואינו – ים המוות! Dead Sea מוציא, ולכן נקרא

שני האגמים האלו מייצגים שני סוגי אנשים בעולמנו.

בפרשיות ויקהל פקודי, שאותם קוראים השבוע, לומדים על בניית המשכן, על ריבוי התרומות הגדולות שעם ישראל תרם להקמתו, עד שמשה היה צריך לבלום את הציבור שהסתער עם תרומות בידיו.

רק לפני שבועיים קראנו על חטא העגל, כאשר אהרן ניסה להרוויח זמן שמשה יחזור והציע שיתרמו את נזמי הזהב. הוא היה בטוח שהדבר ייקח זמן. לבני אדם קשה בדרך כלל להיפרד מהתכשיטים שלהם. לתדהמתו, מספרת התורה: "ויתפרקו כל העם את נזמי הזהב אשר באזניהם ויביאו אל אהרן" (שמות לב, ג). אומרת על-כך הגמרא: "אין את יכול לעמוד על אופיה של אומה הזאת, נתבעין לעגל ונותנין, נתבעין למשכן ונותנין" (שקלים ב, ב).

ובאמת, זהו אכן האופי של האומה הזאת. עם ישראל הוא עם של נתינה. לפעמים למקומות הלא נכונים, אבל דבר אחד בטוח – זה בדנ"א של העם. היהודים מבינים שלחיות פירושו לתת. מי שאינו

. אז אם אתה רוצה להיות כמו הכינרת, עליך לתת. Dead Sea נותן הוא חלק מ'ים המוות' –
כשאתה נותן, זו ההוכחה שאתה חי. וכשאתה נותן, אתה מתוק.